

פרשת וישב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לז, א)

פרש"י ביקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף, צדיקים מבקשים לישב בשלוח אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוח בעוה"ז.

והקושיא מפורסמת דמה שביקש יעקב אבינו שלוח הרי היתה בודאי רק כדי שיוכל לעבוד הבורא יתברך מתוך שלוח בלי טורד ומונע, א"כ מדוע איפה אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים וכו' ומנע ממנו השלוח הלא הקב"ה רצון יראיו יעשה ורוצה בעבודת הצדיקים. וכן הרמב"ם בפ"ט מהל' תשובה ה"א כתב דזהו כל טעם השכר בעולם הזה, כדי לתת מנוחה להצדיקים להמשיך בעבודתם ולימוד התורה. וז"ל והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש ונהגה בחכמה תמיד שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה כגון שובע ושלוש ורובי כסף וזהב כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנזכה לחיי העולם הבא, עכ"ל.

ויש מפרשים מהאי טעמא שהפשט הוא בניחותא שאמר הקב"ה שבאמת לא דיין לצדיקים וצריך שיהיה להם שלוח גם בעוה"ז, אלא שלפי"ז לא יצדק סיום המאמר קפץ עליו רוגזו של יוסף דמזה משמע שלא השיג השלוח.

ובמדרש איתא זה המאמר בסגנון אחר שהשטן אומר כן וז"ל א"ר אחא בשעה שהצדיקים יושבים בשלוח ומבקשים לישב בשלוח בעוה"ז, השטן בא ומקטרג אמר לא דיין מה שהוא מתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוח בעוה"ז, וזה כבר מתקבל על הדעת שהשטן יאמר כן כי לו נאה ולו יאה דיבורים כאלו, אבל איך יתכן שהקב"ה יאמר דבר כזה כמ"ש רש"י ז"ל.

ואמר האדמו"ר רבי יואל טייטלבוים מסאטמאר זצ"ל בכ"א כסלו תשל"ט (בשנה האחרונה של חייו) דהנה יעקב אבינו כאשר התחיל להניח יסוד לגדל דורות כשרים בהיותו בארץ כנען התבונן בדעתו וראה שהוא נוטל על עצמו עול גדול ומשא כבידה, ובהאי פחדא הוה יתיב כיצד יוכלו להתקיים הדורות הללו שיתגדלו ע"ד ישראל סבא, מי יכלכלם ומי יתמוך בהם להחזיקם, והלא עלולים שם להכשל ח"ו בקבלת תמיכה מבני אדם שאינם מהוגנים וזה עלול לקלקל הכל ח"ו דכח הפועל בנפעל, כמ"ש הרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב זלה"ה בספרו אגרא דכלא פ' שופטים ועוד בכל מקום בספריו הקדושים דזו קבלה בידינו מרבותינו הק' דכח הפועל בנפעל. ומזה היה מפחד יעקב אבינו שלא יתקלו בזה שזה עלול לקלקל כל יגיעתו שיגיע להקים דורות כשרים, והיה יעקב אבינו דואג ומיצר מהיכן יוכלו לקבל תמיכה ממקורות כשרים, ואם יהיו זקוקים להשפעת הממון של יושבי ארץ כנען המקולקלים זה עלול לילך ולהזיק ח"ו.

וכאשר ראה הקב"ה גודל פחדו של יעקב אבינו הכין לו מקור השפעה ממקור הקדושה שיוכלו להתקיים ולא יהיו זקוקים לממון הרשעים, ומה היה מקום ההשפעה, מה שקפץ עליו רוגזו של יוסף שע"ז נתגלגלו הדברים שנמכר למצרים ונעשה שם מלך וכל אוצרות הכסף באו תחת ידו ורשותו כמ"ש וילקט יוסף את כל הכסף (בראשית מז, יד) ומעתה ע"ז היתה כל ההשפעה הבאה לבית יעקב מקורה ממקור הטהרה מקור הקדושה, וז"פ ביקש יעקב לישב בשלוח שרצה להקים יסוד איתן כראוי מוצק שכל ההחזקה תהיה ממקור הטהרה ולא יצטרכו להנות ממקורות זרים, ע"כ עשה הקב"ה רצון צדיק וקפץ עליו רוגזו של יוסף וע"ז לעבד נמכר יוסף ובאה כל ההשפעה לבני ישראל אך באמצעותו ובזה נתקיים רצונו של יעקב אבינו.

והשתא יתבאר דברי רש"י אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעוה"ב אלא שמבקשים לישב בשלוח בעולם הזה, בניחותא, והכי פירושו אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים מה שמוכן להם לעולם

פרשת וישב

הבא, כלומר אין הם מסתפקין במה שסיגלו לעצמם מצוות ומעשים טובים, וכבר קנו לעצמם עולם הבא, אלא שהם מבקשים לישב בשלוח בעולם הזה, פירוש שהם חפצים להיות שלמים ובטוחים ולידע מה יהיה עתיד הדורות שהקימו, שהם מתאמצים להקים להם יסודות נאמנים ממקורות כשרים, שזהו יסוד קיומן, ולפיכך קפץ עליו רוגזו של יוסף, שע"ז יוכל לשבת בשלוח בעוה"ז ויהיה נכון לבו בטוח בעתידן של הדורות שהקים.

ומה דאיתא במדרש אמר השטן לא דיין לצדיקים יתפרש בלשון תמיהה, שהשטן מפתה את הצדיק וכי לא די לך מה שהכנת לך מצות ומעשים טובים שתהנה מהם לעולם הבא, מה לך להתאמץ עוד בהקמת דורות ולהתעמל בקיומן. אכן הקב"ה רצון יראיו יעשה, ולפי שראה גודל הדאגה שהיה ליעקב אבינו עבור הדורות, הכין לו יסוד נאמן במה שהביא עליו רוגזו של יוסף, ובזה היה לבו סמוך ובטוח שיהיה לבניו קיום על דרך ישראל סבא.

מקור: האדמו